

Sygn. akt III CNP 17/18

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski

w sprawie z powództwa A. Ż.
przeciwko [...] Towarzystwu Ubezpieczeń S.A. [...] w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 lutego 2019 r.,
na skutek skargi powoda
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt II Ca [...],

**odrzuca skargę i oddala wniosek strony pozwanej
o zasądzenie kosztów postępowania wywołanych wniesieniem
skargi.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy w K. w sprawie o zapłatę zasądził na rzecz powoda A. Ż. od pozwanej [...] Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. [...] w W. kwotę 32 879,00 zł z odsetkami.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. zmienił zaskarżony wyrok w całości i powództwo oddalił.

Od wyroku Sądu drugiej instancji powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zarzucając naruszenie art. 805 § 1 i art. 815 § 1 k.c., art. 58 § 3 k.c. oraz art. 354 § 2 w związku z art. 354 § 1 k.c.

Skarżący wskazał również, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, gdyż kwota zaskarżenia nie przekracza progu skargi kasacyjnej. Nie jest możliwe także złożenie w sprawie skargi o wznowienie postępowania. Ponadto wyrok nie może być też wzruszony w trybie powództw opozycyjnych, a sprawa ma charakter sprawy procesowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - pomijając inne ograniczenia - jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wymaganie to wynika z przyjętego przez prawodawcę założenia, że odpowiedzialność majątkowa Skarbu Państwa przewidziana w art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.c. może wchodzić w grę tylko wtedy, gdy strona poszkodowana uczyniła wszystko co możliwe, aby nie dopuścić do powstania szkody. Inaczej mówiąc, obowiązkiem strony jest wykorzystanie wszystkich istniejących w systemie środków prawnych i dopiero ich bezskuteczność lub brak może - w wypadku wystąpienia szkody - uzasadniać odpowiedzialność państwa. Pogląd ten odpowiada również tezie, że państwo demokratyczne, o rozwiniętym pierwiastku obywatelskim, musi wymagać od członków wspólnoty dbania o swoje prawne interesy i korzystania z dostarczanych przez prawo środków, w tym oczywiście środków zaskarżenia.

Przed wniesieniem skargi, a więc przed dniem 20 lipca 2018 r., do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia,

tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm. - dalej „ustawa o SN”). Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, jest oczywiste, iż spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej.

Mając ponadto na względzie, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż począwszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 ustawy o SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC2018, nr 12, poz. 121).

Z tych przyczyn orzeczono, jak na wstępie.

Wniosek o koszty oddalono, gdyż pozwana nie wniosła o odrzucenie skargi ani o odmowę jej przyjęcia. W istocie koszty związane ze sporządzeniem i wniesieniem odpowiedzi na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie były kosztami celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7–8, poz. 91).

jw